

Fyra motorsågar var igång, men Laila Boström hörde inte en enda. Hon var arton år och hjälpte sin pappa i skogen. Det visade sig att hon haft en kraftig hörselnedsättning hela sin uppväxt. Hon hade bara inte vetat om det.

När kamraterna tyckte att Laila var udda fick hon istället kontakt med djuren. Idag driver hon en fågelstation där hon föder upp berguvar.

Text: Sara Norman Foto: Eivon Carlsson

Fågelflickan

TVÅ MÅN FRÅN GRANNORTEN Norsjö är på väg i bil för att hämta en hona. Laila Boström går resolut in i voljären och fångar in den trekilo tunga berguven med häv. Sedan sitter den en stund på hennes arm och blänger surt på fotografen.

– Nej, nu måste jag byta arm, säger Laila efter ett tag och stånkar lite.

Det är världens största ugglor, berguven. Längre har den varit villebråd för tjuvjakt. Det, i kombination med miljöförstöring, hotade hela arten, så att 1950 fridlystes den. Nu är Laila Boström en av dem som vikt sitt liv åt att rädda berguvens bestånd. Hon ansvarar för hela Norrbotten i projektet Berguv nord, som föder upp fåglar i fångenskap, och sedan sätter ut dem i det fria.

– Fågeln känner mig, därför bryr hon sig inte om mig. Du ser att hon är helt koncentrerad på dig, förklarar Laila för fotografen.

Uven markerar tydligt sin inställning genom att fälla

bak de karakteristiska fjädertofsarna som annars viftar över ögonen.

Laila har byggt hela fågelstationen på sin egen gård, alldeles i skogsbrynet, en bit ovanför älven. Här har hon också sjukstuga för skadade vildfåglar, och djurpark, med bland annat påfåglar, pärlhöns och rävar.

Fick bara vara med ibland

Redan som barn fick hon fin kontakt med djur. Många gånger var det lättare än att umgås med människor tyckte hon. Några av hennes bästa vänner var äldre människor, som hade egna gårdar med djur och där tillbringade hon mycket tid. Skolkamraterna var knepigare.

– Det fanns ett par tjejer som jag fick vara med ibland, när vi lekte två och två. Annars var jag mobbad och jag tror att de ansåg att jag var knäpp, berättar Laila.

Under skoltiden förstod hon inte orsaken till hennes

utanförskap. Hon hade mer eller mindre accepterat att det var så, och trodde nästan själv att det var något fel på henne. Men när hon var arton fick hon veta att hon var gravt hörselskadad.

Lailas pappa var i skogen för att hugga ved för vintern, och när hon hjälpte honom att plocka ved såg hon att han stod och lyssnade efter något och frågade vad det var. När pappan förstod att Laila inte hörde motorsågarna for de raka spåret till sjukhuset. Efter en undersökning blev det remiss samma dag till en omfattande kontroll.

Laila hade otoskleros, en sjukdom som gör att det börjar växa benvävnad på stigbygeln så att hörselbenen i mellanörat rör sig sämre. Läkaren förklarade att det går att operera, och om hon inte gjorde det skulle hon vara helt döv vid 21 års ålder.

Men hur kan man ha haft en hörselnedsättning så länge utan att veta det? Ja, i och med beskedet var det mycket som klarnade:

– Jag förstod att jag börjat höra sämre redan i åttaårsåldern, men kompenserat det med att läsa på läpparna. I och med att det kommit successivt, har jag inte vetat om något annat. Att jag var mobbad berodde väl på att jag svarade konstigt ibland, och ibland kanske inte alls. Jag var förmodligen också duktig på att slinka undan, säger hon.

Ovan vid hörapparaten

Laila fick hörapparat och började studera vid skogsbrukslinjen i Kalix. Hon hörde med apparaten, men det var så ovanligt att det nästan gjorde ont. Skolan monterade en slinga i skolsalen, men döm om hennes förvåning då en lärare vägrade att använda mikrofonen.

– Han frös ut mig totalt. Men klasskompisarna var snälla, även om de inte alltid förstod hur jag hörde. Mot slutet av utbildningen kom en person från hörcentralen och spelade upp ett band för klasskamrater-

Porträtt / Laila Boström

Ålder: 38.

Bor: gård i Åkerby utanför Boden.

Familj: sambo med Per-Erik Nilsson.

Yrke: föder upp berguvar och sköter om skadade och svältfödda vildfåglar.

Hörselskada: opererad för otoskleros.

Tinnitus.

Fritidsintressen: djur och natur, finlandspsens Ohcci, foto och måleri.

Hemma på gården, med husen Laila och hennes sambo själva har byggt.

Dina förmåner som HRF-medlem

Du vet väl att du som är medlem i HRF kan få en rad förmånliga rabatter?

Medlemsförsäkring. Medlemmar omfattas av HRFs olycksfallsförsäkring hos Folksam när de deltar i verksamhet anordnad av en HRF-förening.

Billigare bensin. HRF-medlemmar med Statoil-kort får 6-25 öre rabatt per liter bensin (beroende på inköpt volym) samt 10 öre rabatt per liter diesel på alla Statoil-stationer i Sverige. För varje tankad liter stödjer du dessutom HRFs Hörsselfonden med 2 öre. Ansökningsblankett för Statoilkort finns hos Statoils kundtjänst 08-429 63 00.

Billigare telefoner. HRF-medlemmar får storkunds-rabatt hos företaget Dialect vid köp av GSM-mobiltelefoner med tillbehör, trådlösa telefoner, stationära telefoner, headsets, faxar och växlar. För information om priser och närmaste butik, kontakta: Dialect, tel 020-42 02 02 eller gå in på www.dialect.se

Billigare resor/hotell. HRF-medlemmar har rabatt på privat- och konferensresor med Silja Line, samt specialpris på de hotell Silja Line samarbetar med. För mer information och bokning, kontakta Silja Line, tel 08-22 21 40 (privatresa) eller tel 08-22 08 30 (grupp- och konferensresa). Uppge ditt medlemsnummer samt HRFs avtalsnummer: 11 66 05 10.

Billigare hotell. HRF-medlemmar har rabatt hos Scandic Hotell, både som privatpersoner och vid HRF-arrangemang. Vid bokning, uppge HRFs avtalsnummer: D 35 911 8544.

Billigare kurser. HRF-medlemmar får 15 procent rabatt hos Lexicon i Uppsala, som erbjuder distanskurser via Internet, bland annat för PC-körkort. För mer information, kontakta: Lexicon, tel 018-65 30 80 eller gå in på www.lexicon.se/upsala.

Många föreningar har egna, fina rabatterbudanden, framför allt på billiga hörapparaturbatterier. Prata med din förening!

Berguvsprojektet

FAKTA

- Berguven, världens största uggla, har länge varit utrotningshotad och fridlystes 1950. Fångst, miljögifter, skogsavverkning, kraftledningar och vägar är faktorer som stör fågelns naturliga miljö.
- 1977 startade projektet Berguv Nord, för att genom till exempel upp-

födning hjälpa stammen att växa. Sedan tidigare fanns ett liknande projekt; Berguv Sydväst, där man sett framgångar.

- Laila Boström är ansvarig för Berguv Nord i Norrbottens län.
- Mer information finns på internet: www.hkust.se/berguvnord

En stor del av gårdens arbete har Laila nu fått lägga åt sidan, på grund av sjukskrivningen.

”Det var sorl, vattenkluck och vindbrus och allt sånt där som jag aldrig hade hört. Det tog väl ett halvår innan jag vande mig.”

na hur jag hör. De blev chockade när de förstod, berättar hon.

Sommaren 1987, när hon skulle fylla 21, fick hon tid för operation. Hon var mycket förväntansfull, och när hon berättar om operationen är det en salig blandning av smärta och glädje, oro och kärlek. Ja, faktiskt kärlek, för i samma veva träffade hon nämligen sin livskamrat.

– Operationen var ganska smärtsam. De gick in bakom örat och bytte ut stigbygeln. Sedan satte de en plugg i hörselgången under läkningen. Efter operationen var jag yr och fick gå på kryckor.

Samtidigt, i föräldrarnas hemby, uppe på en ladugård, satt en man och snickrade på taket. Laila hade fått syn på honom alldeles före operationen. På något sätt kände hon direkt, att han var mannen i hennes liv.

– Så jag gick fram och presenterade mig: ”Hej, jag heter Laila”. Efter operationen var jag tvungen att se om han var kvar på taket. Vimmelkantig som jag var tog det mig en och en halv timme att gå med kryckor den korta biten på landsvägen, men fram skulle jag. Och han var kvar.

Lyckad operation på ena örat

När det var dags att ta bort pluggen fick Laila åka med pappa i familjens Peugeot 504 diesel till lasarettet. På vägen dit hörde hon inte bilen alls. På vägen hem, när de tagit bort pluggen, kändes motorljudet så kraftigt att hon fick ha hörselkåpor.

Det var flera ljud som var obehagliga den första tiden. 30 meter bort kunde hon höra tanter jollra med små barn, och frågade ”pappa, låter alla tanter så där?”

– Det var så mycket ljud. Jag klarade inte av att vara någon längre stund på en marknad eller en badstrand. Det var sorl, och vattenkluck och vindbrus och allt sånt där som jag aldrig hade hört. Det tog väl ett halvår innan jag vande mig, och det slutade att

göra ont, berättar hon.

Lika lång tid tog det att verkligen börja höra. Tidigare var hon så van att avläsa människor, så att hon forfarande, trots att hon hörde, var beroende av att se dem hon talade med.

– Nu kunde jag höra även om någon pratade bakom ryggen på mig, men jag sa va, i alla fall för jag förstod inte om jag inte såg dem, förklarar hon.

Senare opererades också vänster öra, men det har inte blivit samma lyckade resultat så det har Laila fått operera om två gånger.

Stör inte fåglarna

Hur gick det då med mannen på taket? Han heter Per-Erik, och de två blev ett par som fortfarande håller ihop, 17 år senare. De har förverkligat en gemensam dröm i gården de byggt tillsammans.

Laila har själv ritat ett par av stugorna, bland annat den där hon har fågelstationens kontor.

Det värmer gott från täljstenskaminens brasa som hon satt på morgonen innan vi kom. Väggarna är fulla med uppstoppade fåglar av olika sällsynta arter. I en tv-monitor kan vi övervaka ett berguvar i sin boplat.

Den främsta verksamheten går ut på att hålla en bra miljö för de fem avelsparen i voljäreterna så att de kan få ungar. Hon ger dem mat och ser till att inte störa dem för mycket. När ungarna blivit stora släpper hon på hösten ut dem i friheten. De är då ringmärkta och flygtränade.

Tidigare hade Laila visningar av fågelstationen men den verksamheten har hon blivit tvungen att lägga ner då hon numera är sjukskriven på heltid på grund av smärtor i rygg och nacke som hon fått efter flera

Fågelsamlingen är en gåva.

olyckor som följt på varandra. Hon har ramlat från ett tak, fallit av en häst och haft två trafikolyckor och för fyra år sedan stelopererades hon.

Trafikolyckorna har också förvärrat den tinnitus hon hade.

– Tidigare hade jag sex olika ljud som susade och pep, brummade och skar. Efter bilolyckan har de blivit minst dubbelt så många. Det var en stor och fruktansvärt jobbig förändring, men jag har fått lära mig leva med det.

Tacksam för livet

Visst är hon är olycksdrabbad. Men hon är inte den som beklagar sig.

– Vissa dagar står det mig upp i halsen, jag har väldiga smärtor. Men tack vare att jag har det här – gården och fåglarna – och stödet från min man så går det. Man undrar ibland hur mycket man måste bära, men det måste finnas någon mening med det, tänker Laila. ☺

Flyttfågel. Henning Grahn och Gunnar Lindberg ska frakta berguvhonan i den stora kartongen till en närliggande fågelstation.

Vägen hem.